

C-280/24. sz. [Malicník]ⁱ ügy

Előzetes döntéshozatal iránti kérelem

A benyújtás napja:

2024. április 23.

A kérdést előterjesztő bíróság:

Krajský súd v Prešove (Szlovákia)

Az előzetes döntéshozatalra utaló határozat kelte:

2024. március 25.

Fellebbező:

A. B.

Ellenérdekű fél a fellebbezési eljárásban:

Slovenská sporiteľňa, a.s.

[omissis]

VÉGZÉS

A Krajský súd v Prešove (eperjesi regionális bíróság, Szlovákia) [omissis] A. B. [omissis] felperesnek a Slovenská sporiteľňa, a.s. [omissis] alperes ellen a kölcsön kamatmentes és ingyenes jellegének megállapítása, a jogalap nélküli gazdagodás visszatérítése és a szerződési feltételek elfogadhatatlanságának megállapítása iránt benyújtott keresete nyomán, a felperes által az Okresný súd Prešov (eperjesi járásbíróság, Szlovákia) [omissis] 2023. október 27-i ítélete ellen benyújtott fellebbezése tárgyában

a következőképpen **határoz**:

A bíróság a Civilný sporový poriadok (polgári perrendtartás) 162. §-a (1) bekezdésének c) pontja alapján az eljárást felfüggeszti, és előzetes döntéshozatal céljából a következő kérdéseket terjeszti az Európai Unió Bírósága (a továbbiakban: Bíróság) elé:

ⁱ A jelen ügy neve fiktív. Az nem egyezik az eljárásban részt vevő egyetlen fél valódi nevével sem.

1) Ellentétes-e az uniós joggal az olyan ítélkezési gyakorlat, mint a Najvyšší súd Slovenskej republiky (a Szlovák Köztársaság legfelsőbb bírósága) 2022. február 28-i ítélete (ügyszám: 7Cdo 294/2019), amely szerint teljesül az azon szolgáltatás tárgyának egyértelműségére és érthetőségére vonatkozó követelmény, amelyért a fogyasztónak kölcsönszerződés-kötési díjat kell fizetni, ha „*a szóban forgó díj meghatározásából kitűnik, hogy az kölcsönszerződés-kötési díjnak minősül, azaz a hitelező azon tevékenységéért járó díjnak, amely a szerződéskötéshez szükséges, amelyről maga dönt és amely miatt költségeinek egy része felmerül, azaz a hitelezőnek a kölcsön nyújtásával kapcsolatos tevékenységéért, mint például a szerződés megszövegezéséért és megkötéséért stb. járó díjnak*”, valamint ha a díj összege pontosan meghatározott?

2) Annak vizsgálatakor, hogy a kölcsönszerződés-kötési díj elfogadhatatlan-e, jelentőséggel bír-e az e díjjal összefüggő szolgáltatás tekintetében felmerült hitelezői kiadások mértéke, és ezért szerepelnie kell-e a szerződésben e szolgáltatás tárgyának, vagy a díj csupán ellenértéknek minősül, amelynek meghatározása során a hitelezőnek nem kell figyelembe vennie az e díjjal összefüggő szolgáltatás nyújtása során felmerült kiadásait?

3) Ha a kölcsönszerződés-kötési díjnak tükröznie kell a hitelezőnek az e díjjal összefüggő szolgáltatás tekintetében felmerült kiadásait, releváns-e ez a tényező a 93/13 irányelv 6. cikkének (1) bekezdése szempontjából, ha a hitelező e díjjal a fogyasztóra hárítja a hitelezőnek az e díjjal összefüggő szolgáltatás nyújtása során felmerült összes kiadását, és ha a szolgáltatás tárgya mindkét szerződő fél érdekét szolgálja?

Indokolás:

Jogi háttér

Az uniós jog

A 93/13 irányelv 3. cikkének (1) bekezdése a következőképpen rendelkezik:

„Egyedileg meg nem tárgyalt szerződési feltétel abban az esetben tekintendő tisztességtelen feltételnek, ha a jóhiszeműség követelményével ellentétben a felek szerződésből eredő jogaiban és kötelezettségeiben jelentős egyenlőtlenséget idéz elő a fogyasztó kárára.”

Az említett irányelv 4. cikke értelmében:

„(1) A 7. cikk sérelme nélkül, egy szerződési feltétel tisztességtelen jellegét azon áruk vagy szolgáltatások természetének a figyelembevételével kell megítélni, amelyekre vonatkozóan a szerződést kötötték, és hivatkozással a szerződés megkötésének időpontjában az akkor fennálló összes körülményre, amely a szerződés megkötését kísérte, valamint a szerződés minden egyéb feltételére vagy egy olyan másik szerződés feltételeire, amelytől e szerződés függ. [helyesen: A

7. cikk sérelme nélkül valamely szerződési feltétel tisztességtelen voltát a szerződés tárgyát képező áruk vagy szolgáltatások természetének figyelembevételével kell megítélni, tekintettel – a szerződéskötés időpontjára vonatkoztatva – a szerződéskötést kísérő valamennyi körülményre, valamint e szerződés vagy más olyan szerződés összes többi feltételére, amelytől e szerződés függ.]

(2) A feltételek tisztességtelen jellegének megítélése nem vonatkozik sem a szerződés elsődleges tárgyának a meghatározására, sem pedig az ár vagy díjazás megfelelésére az ellenértékként szállított áruval vagy nyújtott szolgáltatással, amennyiben ezek a feltételek világosak és érthetőek. [helyesen: A feltételek tisztességtelen jellegének megítélése nem vonatkozik sem a szerződés elsődleges tárgyának a meghatározására, sem pedig az árnak vagy díjazásnak az ellenértékként szállított árunak vagy nyújtott szolgáltatásnak való megfelelésére, amennyiben ezek a feltételek világosak és érthetőek.]”

Ugyanezen irányelv 5. cikke a következőképpen rendelkezik:

„Olyan szerződések esetében, amelyekben a fogyasztónak ajánlott valamennyi feltétel vagy a feltételek némelyike írásban szerepel, ezeknek a feltételeknek világosnak [helyesen: feltételeknek mindig világosnak] és érthetőnek kell lenniük. Ha egy feltétel értelme kétséges, akkor a fogyasztó számára legkedvezőbb értelmezés az irányadó. Ez az értelmezési szabály nem alkalmazandó a 7. cikk (2) bekezdésében említett eljárások vonatkozásában.”

A Szlovák Köztársaság joga

A polgári perrendtartás 2. cikkének (2) bekezdése szerint a jogbiztonság olyan állapot, amelyben bárki jogosan elvárhatja, hogy peres ügyét a legmagasabb igazságügyi hatóságok kialakult döntéshozatali gyakorlatának megfelelően rendezik; ha ilyen kialakult döntéshozatali gyakorlat nincs, akkor lehetséges olyan helyzet is, amelyben mindenki jogosan várhatja el perének igazságos rendezését.

A polgári törvénykönyv 53. §-ának (1) bekezdése szerint a fogyasztói szerződések nem tartalmazhatnak olyan rendelkezéseket, amelyek jelentős kiegyensúlyozatlanságot okoznak a szerződő felek jogaiban és kötelességeiben, a fogyasztó hátrányára (a továbbiakban csak „elfogadhatatlan feltétel”). Ez nem érvényes, ha olyan szerződési feltételekről van szó, amelyek a teljesítés fő tárgyát és az ár megfelelését érintik, ha ezek a szerződési feltételek határozottan, világosan és érthetően vannak kifejezve, vagy ha az elfogadhatatlan feltételeket külön egyeztetették.

Az érdemi jogvita és az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdések

2012. május 23-án a felperes mint fogyasztó és a bank mint hitelező között részletfizetésen alapuló kölcsönszerződés jött létre, amely alapján a bank a felperes részére 9999 euró összegű, célhoz nem kötött fogyasztói kölcsönt nyújtott

az alábbi feltételekkel: az éves kamatláb 16,90%; a havi törlesztőrészlet összege 189,14 euró; az első törlesztőrészlet esedékessége [2012. július] 20.; a törlesztőrészletek száma – 120; a kölcsön lejáratát – 2022. június 20.; teljeshiteldíj-mutató (THM) 19,55%; átlagos THM értéke 13,80%; a visszafizetendő teljes összeg 21 926,19 euró; a kölcsönt azonnal és teljes egészében folyósították. A szerződés továbbá a kölcsönszerződés-kötési díjat az alábbiak szerint határozza meg:

Díjak

1 Az adós köteles megfizetni a bank részére a díjakat.

<i>a díj megnevezése</i>	<i>a díj összege euróban</i>	<i>gyakoriság</i>
<i>kölcsönszerződés-kötési díj</i>	<i>169,00</i>	<i>egyszeri</i>
<i>adminisztratív díj</i>	<i>2,99</i>	<i>havi</i>
<i>a kölcsön biztosításának díja</i>	<i>6,40</i>	<i>havi</i>

- A felszólítás díja 25 euró minden egyes felszólításkor.
- A táblázatban felsorolt díjakat az adós rendszeresen, a kölcsön törlesztőrészletei gyakoriságának megfelelően és esedékességükkor fizeti meg.

Az ebben a pontban felsorolt díjakat a kölcsönszerződés aláírásának napjától kezdve kell megfizetni, és bármilyen változásukat a kölcsönszerződés, a kölcsönfeltételek és az általános szerződési feltételek szabályozzák.

A felperes keresetet indított az Okresný súd Prešov (eperjesi járásbíróság, a továbbiakban: járásbíróság) előtt, amelyben a fogyasztói jogainak megsértésére hivatkozott. Többek között azt állította, hogy a kölcsönszerződés-kötési díj nem volt átlátható és elfogadhatatlan, mivel a szerződés nem határozta meg, hogy e díj fejében milyen ellenszolgáltatást kell nyújtani.

A 2022. november 30-i első ítéletével a járásbíróság megállapította, hogy „nem ért egyet azzal az állásponttal, hogy a »kölcsönszerződés-kötési« díj kifejezésből nem derül ki egyértelműen, hogy az alperes azt milyen szolgáltatás fejében kéri. A logikus és nyelvtani értelmezés arra enged következtetni, hogy e díjat a hitelezőnek a szerződéskötéshez szükséges lépésekért, így különösen a szerződés és a kölcsön nyújtásával kapcsolatos egyéb dokumentumok tényleges megszövegezésért fizetik.” Ezért elutasította az annak megállapítására irányuló keresetet, hogy a kölcsönszerződés-kötési díj elfogadhatatlan.

A fellebbezés alapján 2023. augusztus 22-én a Krajský súd kontra Prešov (eperjesi regionális bíróság, a továbbiakban: regionális bíróság) hatályon kívül helyezte a járásbíróság ítéletét a kölcsönszerződés-kötési díjra vonatkozó részében, többek között a Bíróság C-224/19. sz. ügyben hozott ítéletére hivatkozva, amelyben a Bíróság kimondta, hogy: „A fenti megfontolásokra tekintettel a C-224/19. sz. ügyben előterjesztett tizenegyedik kérdésre azt a választ

kell adni, hogy a 93/13 irányelv 3. cikkének (1) bekezdését úgy kell értelmezni, hogy a fogyasztó és a pénzügyi intézmény között létrejött kölcsönszerződésnek a fogyasztót szerződéskötési díj fizetésére kötelező feltétele a jóhiszeműség követelményével ellentétben a felek szerződésből eredő jogaiban és kötelezettségeiben jelentős egyenlőtlenséget idézhet elő a fogyasztó kárára, amennyiben a pénzügyi intézmény nem bizonyítja, hogy e díj ténylegesen nyújtott szolgáltatásoknak és a részéről felmerült költségeknek felel meg, amit a kérdést előterjesztő bíróságnak kell megvizsgálnia.”

A 2023. október 27-i második ítéletével a járásbíróság ismételten elutasította az annak megállapítására irányuló keresetet, hogy a kölcsönszerződés-kötési díj elfogadhatatlan. A járásbíróság azzal indokolta a fellebbező bíróság jogi álláspontjának figyelmen kívül hagyását, hogy hasonló jogkérdéssel már foglalkozott a Najvyšší súd Slovenskej republiky (a Szlovák Köztársaság legfelsőbb bírósága, a továbbiakban: legfelsőbb bíróság), és hogy a legfelsőbb bíróság határozata az állandó ítélkezési gyakorlat részévé vált, amely valamennyi bíróságot kötelez. A legfelsőbb bíróság 7Cdo/294/2019 számú ítéletéről [omissis] van szó. A járásbíróság a Bíróság C-621/[17]. sz. ügyben hozott ítéletére is hivatkozott, amelyből kitűnik, hogy nem szükséges meghatározni azokat a konkrét szolgáltatásokat, amelyekért ezt a díjat számítják fel, azonban kulcsfontosságú, hogy e szerződési feltételek megfogalmazása a szerződésben világos és érthető legyen.

A felperes fellebbezése alapján a fellebbviteli bíróság a szóban forgó kölcsönszerződés-kötési díjat vizsgálja. A fellebbviteli bíróság megkérdőjelezi a járásbíróságnak a kölcsönszerződés-kötési díj átláthatóságával kapcsolatos következtetéseit, mivel a járásbíróság lényegében kizárólag a díj szóra támaszkodott anélkül, hogy megvizsgálta volna annak számítási módját és az azzal kapcsolatos szolgáltatás tárgyát. A probléma azonban az, hogy a járásbíróság a legfelsőbb bíróság azon határozata alapján határozott, amelyet a Zbierka súdnych rozhodnutíban (bírósági határozatok tára) tettek közzé, amely pedig minden bíróságra nézve kötelező (a polgári perrendtartás 2. cikke).

A legfelsőbb bíróság a 7Cdo/294/2019. számú ítéletében megállapította, hogy:

13. A Bíróság 2019. október 3-i ítélete (C-621/17) szerint „a fogyasztókkal kötött szerződésekben alkalmazott tisztességtelen feltételekről szóló, 1993. április 5-i 93/13/EGK tanácsi irányelv 4. cikkének (2) bekezdését és 5. cikkét úgy kell értelmezni, hogy az a követelmény, amely szerint a szerződési feltételeket világosan és érthetően kell megfogalmazni, nem kívánja meg, hogy a fogyasztói kölcsönszerződésben foglalt, egyedileg meg nem tárgyalt, az alapügy tárgyát képezőhöz hasonló szerződési feltételekben, amelyek a fogyasztót terhelő kezelési költség és folyósítási jutalék összegét, azok kiszámításának módját és teljesítésének idejét pontosan meghatározzák, az érintett összegek ellenében nyújtott valamennyi szolgáltatást is részletezzék.”

14. A fellebbviteli bíróság megjegyzi, hogy a szóban forgó díj meghatározásából kiténik, hogy az kölcsönszerződés-kötési díjnak minősül, azaz a hitelező azon tevékenységéért járó díjnak, amely a szerződéskötéshez szükséges, amelyről maga dönt és amely miatt költségeinek egy része felmerül, azaz a hitelezőnek a kölcsön nyújtásával kapcsolatos tevékenységéért, mint például a szerződés megszövegezéséért és megkötéséért stb. járó díjnak. A kölcsönszerződés-kötési díj tehát a hitelező által nyújtott szolgáltatások árát jelenti, és annak alkalmazhatóságát a kölcsönök nyújtásáról szóló 129/2010 Z.z. sz. törvény teszi lehetővé, amely lehetőség a Bíróság ítélkezési gyakorlatából is következik. A kölcsönszerződés-kötési díj megtárgyalásával kapcsolatban tehát nem lehet arra következtetésre jutni, hogy tisztességtelen szerződési feltételről lenne szó.

15. Nem érdektelen megjegyezni, hogy a fellebbezőnek, aki felmérhette a szerződés gazdasági következményeit, döntenie kellett arról, hogy megköti-e a szerződést, és ha úgy ítélte meg, hogy a szerződésben konkrétan, világosan és érthetően megfogalmazott kölcsönszerződés-kötési díj magas, semmi sem akadályozta meg abban, hogy más szolgáltatóhoz forduljon. A fellebbviteli bíróság álláspontja szerint nem fogadható el, hogy a fellebbező, aki előre tudta, hogy kölcsönszerződés-kötési díjat kell fizetnie, és egyúttal ismerte e díj összegét is, ennek ellenére megkötötte a szerződést, azaz elfogadta a díjat és annak összegét, ezt követően azonban úgy vélte, hogy e díj elfogadhatatlan szerződési feltételnek minősül.

A fellebbviteli bíróság úgy véli, hogy a legfelsőbb bíróság, és így a járásbíróság álláspontja ellentétes lehet a Bíróság ítélkezési gyakorlatával, különösen a C-224/19. és C-565/21. sz. ügyben hozott ítélettel. A C-300/23. sz. ügyben hozott ítélet alapján is számítani lehet arra, hogy megváltozik az értelmezés.

A fellebbviteli bíróság mindenekelőtt a legfelsőbb bíróság azon álláspontját vitatja, miszerint a kölcsönszerződés-kötési díjjal összefüggő szolgáltatás tárgya a bank belső ügye. A kérdést előterjesztő bíróság szerint ez viszont ellentétes az átláthatósággal, mivel a „belső” kifejezés azt sugallja, hogy kizárólag a bankot érintő kérdésről van szó, ami egyértelműen sérti az átláthatóságot.

A regionális bíróság azzal kapcsolatban is kétségének ad hangot, hogy a bíróságnak és nem a hitelezőnek kell példálózó felsorolással („[...] stb.”) meghatároznia a kölcsönszerződés-kötési díjjal összefüggő szolgáltatás tárgyát. Mivel a Bíróság ítélkezési gyakorlata szerint a szerződési feltételt a szerződéskötés időpontjában fennálló állapot alapján kell vizsgálni, lényeges, hogy a fogyasztónak a szerződéskötés időpontjában lehetősége legyen eldönteni, hogy a szolgáltatásért akar-e fizetni, és ezért azt ismernie kell.

A fellebbviteli bíróság elismeri, hogy, a szerződés egészének kontextusával együtt maga a díj megnevezése is sokat elárulhat a szolgáltatás tárgyáról, meggyőződése azonban, hogy a díj megnevezése csak egyike a szolgáltatás tárgyát meghatározó szempontoknak.

A Bíróság már kimondta, hogy az elfogadhatatlanság vizsgálatakor figyelembe kell venni, hogy a díjra nem vonatkozik-e másik szerződéses feltétel. A regionális bíróságot különösen aggasztja a járásbíróság azon érvelése, hogy a kölcsönszerződés-kötési díj érvénytelensége esetén a bank kénytelen lenne megemelni a kamatlábat („*Meg kell jegyezni, hogy a bank a kölcsönszerződés megkötésekor arra számított, hogy bevétele a kamatokból és a díjakból fog állni; ha csak a kamatbevételekkel számolt volna, az kétségtelenül tükröződött volna a kamatlábban.*” 2023. október 27-i ICsp/72/2022-463. sz. ítélet 59. pontja).

A regionális bíróság kétségbe vonja, hogy a legfelsőbb bíróság egyáltalán figyelembe vette-e a kölcsönszerződés-kötési díjjal összefüggő szolgáltatás tényleges tárgyát. Ezért relevánsnak tűnik az arra vonatkozó előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdés, hogy mit kell érteni a bank díjával összefüggő szolgáltatás költségei alatt, és kinek kell azokat viselni. Általánosan elfogadott, hogy a fogyasztók sokkal olcsóbban tudnának maguk vagy saját ügyvédjük közreműködésével a kölcsönszerződést megszövegezni, beleértve a banki feltételek megfogalmazását is. A szerződések önálló megszövegezése azonban aláásná a 93/13 irányelv szerinti védelem egész rendszerét, mivel az az egyedileg meg nem tárgyalt tisztességtelen feltételekkel szembeni védelmen alapul.

Ezért fontosnak tűnik az ítélkezési gyakorlat tisztázása azon szolgáltatás tényleges nyújtásának és tárgyának ismerete tekintetében, amelyért a fogyasztó a díjat fizeti. A fentiekkel összefüggésben az a kérdés is lényeges, hogy a fogyasztónak kell-e viselnie az olyan szolgáltatás összes költségét, amely ráadásul magának a banknak az érdekét szolgálja. A fogyasztónak ahhoz fűződik érdeke, hogy hozzájusson a kölcsönhöz, a banknak viszont a kölcsön kamatához fűződik érdeke, így a Bíróság válasza arra is kiterjedhet, hogy kik viselik a kölcsönszerződés-kötési díjjal összefüggő szolgáltatás költségeit.

[omissis] [Az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdések megisméltése]
[omissis] [Jogorvoslati lehetőségekről szóló tájékoztatás].

[omissis]

[aláírások]

[omissis]